

Gåtan har fått sin lösning!

II I Läkartidningen 10/2004 (sidan 934) presenterades en bildgåta med fråga om läsekretsen kunde bistå med lösningen (se faksimil). Vi har fått fem svar, varav två korrekta. De är insända av Eskil Dalenius, som även bifogat ett otvetydigt bildbevis i form av en sida ur Försvarets Sjukvårdsstyrels typkatalog Sjukvårdsmateriel, och Göran Sjödén. De får varsitt exemplar av Läkartidningens 100-årsjubileums-T-tröja. Samtliga bidragsgivare tackas för intresset!

red

De rätta svaren belönas med Läkartidningens jubileumströja.

Extensionsbygel för sträckbehandling av frakturer

II Där alla specialister går bet klarar Försvarets sjukvårdscentrum (FSC) skivan! Min dokumentalist Annica Brunasso har identifierat det instrument som visas på sidan 934 i Läkartidningen. Det är med Försvarets nomenklatur en »Extensionsbygel 3« (M7821-103010-3), använd för sträckbehandling av frakturer. Den finns inte längre i bruk inom försvarsmakten.

Eskil Dalenius
chef för Försvarets sjukvårdscentrum
eskil.dalenius@fsc.mil.se

Trådspännare

II För mig som ortoped ser instrumentet ut som en trådspännare. Trådspännaren användes antingen för att spänna en kirschnertråd som sedan användes i sträckbehandling av en fraktur (trådsträck genom tuberositas tibiae exempelvis) eller för att spänna ett cerklage vid öppen frakturbehandling (t ex cerklage runt distala fibula vid en lateral malleolarfraktur). Vingarna ser lite excentriska ut och klämmer fast en kirschnertråd när de roteras.

Göran Sjödén
docent, överläkare,
ortopedkliniken, Sundsvalls sjukhus
goran.sjoden@bredband.net

Kan läsekretsen lösa gåtan?

II Vid Regementsmuséet i Halmstad finns ett »silvrigt« instrument, som alla specialister hittills gått bet på. Det har använts – vad vi i alla fall tror – på regementets sjukhus. När? – det vet vi inte. Instrumentet är ca 30 cm långt och ca 16 cm brett vid skruven. De små »vingarna« nederst är rörliga och kan inte fixeras på något vis. Kan Läkartidningens läsare hjälpa oss att lösa mysteriet?

Carl-Gustaf Bergenstråhle
major, föreståndare,
Regementsmuséet med 91 :an, Halmstad

Har detta föremål haft medicinsk användning och i så fall vilken? Skicka ditt förslag till: debatt@lakartidningen.se

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSSTYRELSE

Typkatalog
SJUKVÅRDSMATERIEL
700401

Sida 19

Pos	Förrädsbeteckning	Förrädsbenämning
1	M7821-101010-5	EXTENSIONSBYGEL 1
2	M7821-102010-4	EXTENSIONSBYGEL 2
3	M7821-103010-3	EXTENSIONSBYGEL 3
4	M7821-104010-2	EXTENSIONSBYGEL 4
5	M7821-104029-2	KRDK T EXTBYGEL 4
6	M7821-104019-3	NYCKEL T EXTBYGEL 4

Bildbevis (Extensionsbygel 3) inskickat av Eskil Dalenius.

»Crutchfield«

II I en bok angående kirurgiska instrument [1] finns det en variant av detta instrument under rubriken »skull traction tongs for vertebrae treatment« och kallas för »Crutchfield FF865«.

Sandra Vahid Rezaei
ST-läkare, Sollentuna
arzandeh.vahid@swipnet.se

Referens

1. Aesculap Wisex kirurgi. Huvudkatalog kirurgiska instrument AB, 1982.

Självhållande sårhake

II Som f d ortopedkirurg associerar jag omedelbart till någon form av självhållande sårhake. De små vingarna längst ut på föremålet torde fixeras, när de roteras så att spetsarna pekar »utåt«. Skruven på insidan av skruvstången fungerar så att haken spänns upp vid skruvning »utåt« vingmuttern.

Tomas Nikonoff
vårdcentralschef,
Lambohovs vårdcentral
Tomas.Nikonoff@lio.se

Instrument för skallmätning

II Bilden misstänker jag visar ett instrument som användes i början av 1900-talet för att mäta skallomfånget inom den sk frenologin, en »vetenskap« som blomstrade på den tiden men som råkade i vanrykte eftersom den användes som ett vapen inom rashygien. De små rörliga vingarna sattes i örönen, och sedan var det lätt att avläsa skallens dia-

meter från öra till öra. Min misstanke stärks av att instrumentet finns på ett regementsmuseum. Beväringarna var en grupp som var mycket utsatt för skallmätning.

Lars Hakelius
professor emeritus, Uppsala
lars.hakelius@telia.com